

Tooth Gábor Andor
*Száz forintnak ötven a fele,
egy meg a fészkes fekete fene*

Roskó Gábor ajándéka önmagának 50. születésnapjára

A Ráday utca valóságos képzőművészeti nagyhatalommá nőtte ki magát, az utca művészeti élete aktívabb, mint valaha.

Voltaképpen a globális felmelegedésnek köszönhetően, hogy összefutottam Roskó Gáborral a 2B Galériában. Egy óriási zápor miatt bentrekedtem és esernyő hiányában mégegyszer megnéztem az aktuális kiállítást. Egyszer csak csurrom vizesen betoppant Roskó az ugyancsak csurrom vizes Csoki névre hallgató tibeti terrierjével. Csoki szemmel láthatóan komoly műértő volt, amit abból lehetett megállapítani, ahogy körülnézett a térben. Különösen a szobrok izgatták. (Még szerencse, hogy a neki legjobban tetszőket nem jelölte meg.) Roskó látogatásának célja volt, hogy behozza új kiállításának meghívóját. „Pont elkaptam” – mondta és átnedvesedett kalapját tisztogatta a víztől. Valahogy úgy hozta az életet, hogy rég nem találkoztunk már. Meglepődtem, hogy a kiállítást, amit „reklámozott” tulajdonképpen 50. születésnapjára állította össze. A meghívón egy betűjáték szerepelt: RG, GR 50.

Nehezen tudom megemészteni, hogy generációmból számosan már betöltötték az ötvenet. (Fél évszázad.) Kezembe adott egy könyvet – inkább füzetet –, és hosszan elemezte a benne lévő rajzokat. A könyv egyben a kiállítás katalógusa is volt. Érdekessége, hogy a címet és egy rövid idézetet leszámítva egyáltalán nem szerepelt benne szöveg, csak a fekete-fehér vonalas rajzok. *The last five thousand years* címmel a zsidó történelmet és az Ótestamentumot dolgozta fel. Ötven évesen vállalkozott ötezer év illusztrálására.

A rajzok a tőle megszokott érzékenységgel és humorral narrálták a témát. (A teljesség igénye nélkül e lapszámunkban közlünk belőle néhány grafikát.) A címlapon még egy sor szerepelt a cím fölött: *Ráday Galéria kifestőkönyv – nem csak kicsiknek*. Születésnap ajándékkönyv, katalógus és kifestőkönyv is egyben. A kiadvány: three in

one. (Csak később nyílt alkalmam beugrani a Ráday Galériába, hogy megnézzem eredetiben is a képeket. A rajzok egy az egyben voltak, akkorák, mint a kiadványban.) „Megéri” kiállításokra járni: bemutatásra került a kiadványban nem szereplő, és a témához sem kapcsolódó két nagyszerű olajfestmény is.

A kiállítás és a megnyitó valóban születésnapi esemény volt. Azt mondja: utoljára harminc évesen gondolkodott a születésnapokról, akkor el is szomorodott. Most ez az ötvenedik már kevésbé érdekelte. Nem okozott törést. Tele van energiával és rengeteg terve van. A kifestőkönyvvel kapcsolatban úgy érezte, hogy nem kötött kompromisszumot, arról szól, ami a legjobban érdekeli: a zsidó kultúra. Kérdésekre, hogy milyen kötődése van a zsidósághoz a következő választ kaptam: „A zsidósághoz való kötődésemről nem tudok röviden válaszolni. Ami erről elmondható, hogy ez határozza meg az életemet, és így döntéseim meghatározó részét.” – Mennyire fontos, hogy képeihez szöveget is rajzoljon, fessen azt válaszolta, hogy sokáig készített olyan rajzokat, amelyek elválaszthatatlanok voltak a szövegtől. Most úgy gondolja, hogy a legegyszerűbb jelekkel őszintebben tudja megközelíteni témáit. Ezért csupán egy mondatot helyezett el a könyvben Baruch (Spinoza)-nak feltéve a kérdést: *szeretnél-e mást, mint a könyveket?* – a filozófusnak, aki az egyik legmeghatározóbb tudós az életében.

(Roskó messze megelőzve a manapság oly divattá vált bicikliőrületet, gyerekkorától a kerékpárok bűvkörébe került. Kérdésekre, hogy miért kezdte gyűjteni, azt válaszolta: „fogalmam sincs. Fontos szerepe van a kerékpároknak az életemben, tizennyolc évesen váltam gyűjtővé. A kerékpárjaimat családtagjaimnak tekintem.”)

Roskó Gáborral néhány nap múlva szintén a 2B Galériában találkoztam a készülő Weininger Andor kiállítás előkészületi munkálatainál,

ahol nagy szakértelemmel és precizitással „asztalos” munkával segítette ki a galéria tulajdonosát. A kiállítandó dokumentumoknak készített gyönyörű vitrineket. A következő kiállításon,

A második generáció – 1946–1966 című tárlaton már mint kiállító szerepelt. Roskó Gábor mondhatni „belakta” a Ráday utcát.

2010. július